

แนวทางการประพฤติปฏิบัติตนทางจริยธรรม Dos & Don't
ของวิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง

.....

วิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีการประกาศเจตนารมณ์ต่อต้านการทุจริต โดยมีความมุ่งประพฤติตนในสัมมาอาชีพ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นหลัก สำคัญมั่นคง ดำรงตนอยู่ด้วยความมีเกียรติ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ทำการ โกงแผ่นดิน ไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ โดยทางวิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติตน จริยธรรม (Do's and Don't) เพื่อให้ข้าราชการ และบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง มีความเข้าใจ ในประมวลจริยธรรมมากขึ้น สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ควร แก่ความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของประชาชน ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม รับทราบและถือกันปฏิบัติโดยทั่วกัน ดังนี้

๑. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข้อควรทำ (Do's)	ข้อไม่ควรทำ (Don't)
๑. จงรักภักดีต่อประเทศชาติ มีความภูมิใจในความเป็นไทย ๒. ส่งเสริม สนับสนุนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๓. ปกป้อง ชำรง และรักษาผลประโยชน์ และชื่อเสียงของประเทศชาติ ๔. พึงทะนุบำรุงรักษาสถาบันหลักของประเทศ ชำรงไว้ซึ่งเอกราชและอธิปไตยของชาติ ให้คงอยู่อย่างมีเกียรติภูมิ ๕. ปฏิบัติตามหลักธรรมตามศาสนาที่ตนเคารพนับถือ ๖. เคารพในความแตกต่างของการนับถือ ศาสนา ๗. ส่งเสริม สนับสนุน และเข้าร่วมในกิจกรรมสำคัญ	๑. แสดงออกในลักษณะอันอาจ ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศชาติและความเป็นไทย ๒. แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีนัยเป็นการต่อต้านการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๓. แสดงออกในลักษณะที่ส่อไปในทางดูแคลนหรือด้อยค่าความเป็นไทยอันเป็นผลประโยชน์และชื่อเสียงของประเทศชาติ ๔. กระทำการอันมี การลักษณะเป็นการกระทบบกระเทือน สถาบันหลักของประเทศ ๕. แสดงริยาवाจาหรืออาการในเชิงลบหลู่ ดูแคลนหรือด้อยค่าศาสนาใดศาสนาหนึ่ง ๖. ขัดขวางการทำงานบำรุงศาสนา และการปฏิบัติศาสนกิจทั้งปวง ๗. แสดงถึงพฤติกรรมที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถาบันหลักของประเทศ

๒. ชื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่

ข้อควรทำ (Do's)	ข้อไม่ควรทำ (Don't)
๑. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ ๒. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการ ๓. มีความมุ่งมั่น เสียสละ และมีจิตสาธารณะในการปฏิบัติหน้าที่ ๔. ไม่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีนัยเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ๕. ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ และจริยธรรมทางวิชาการ	๑. ปฏิบัติหน้าที่กระทำการอันส่อไปในทางทุจริต ๒. ปฏิเสธหรือปิดความรับผิดชอบของตนไปให้ผู้อื่น ๓. ปฏิเสธ บ้ายเบี่ยง เกี่ยงงานในการปฏิบัติช่วยเหลือและการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง ๔. แสดงออกถึงพฤติกรรมซึ่งมีนัยเป็นการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ๕. ปฏิบัติหน้าที่โดยหวังเพียงผลงานหรือเพื่อให้งานเสร็จโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น ๖. ปฏิเสธความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตน ไม่พร้อมที่จะรับการตรวจสอบ และผลจากการกระทำของตน

๓. กล้าคิดกล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก และกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม

ข้อควรทำ (Do's)	ข้อไม่ควรทำ (Don't)
๑. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายและตามทำนองคลองธรรม ๒. ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมายและกล้าคัดค้านหรือโต้แย้งคำสั่งที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ๓. ยืนหยัดในการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามหลักวิชา และจรรยาวิชาชีพด้วยความกล้าหาญ ๔. แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาด้วยความมั่นใจและมีจุดยืน โดยไม่ละเมิดสิทธิในความคิดโดยปราศจากอคติ และเสนอแนวทาง หรือวิธีการทำงานใหม่ ๆ ทั้งในงานที่รับผิดชอบและงานที่เกี่ยวข้อง ๕. รับผิดชอบในผลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนพร้อมที่จะรับการตรวจสอบและรับผิดชอบในผลของการปฏิบัติงานเมื่อเกิดความบกพร่องผิดพลาดขึ้น ๖. เปิดเผยมการทุจริตที่พบเห็นหรือรายงานการทุจริต ประพฤติมิชอบต่อผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยไม่ปล่อยปละละเลย	๑. ปฏิบัติหน้าที่โดยหวังเพียงผลงาน หรือเพื่อให้งานเสร็จโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น ๒. ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง คำขู่ หรืออิทธิพลใด ๆ ในการชักจูงให้กระทำความผิด หรือกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม ๓. ไม่แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ไม่กล้าวิพากษ์แนวคิด มีอคติลำเอียง และไม่เสนอแนวทางหรือวิธีการทำงานใหม่ ๆ ทั้งในงานที่รับผิดชอบและในงานที่เกี่ยวข้อง ๔. อาศัยช่องว่างทางกฎหมายเพื่อเอื้อต่อการกระทำผิดระเบียบแบบแผนของทางราชการ ๕. ปิดบังหรือปฏิเสธการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

๔. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีจิตอาสา และมีจิตสาธารณะ

ข้อควรทำ (Do's)	ข้อไม่ควรทำ (Don't)
๑. ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเหนือกว่า ประโยชน์สุขส่วนบุคคล ๒. มีความมุ่งมั่น เสียสละ มีจิตสาธารณะในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ๓. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงผลกระทบ ทางสังคมสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพของบุคคล ๔. มีจิตอาสาโดยอุทิศตนกระทำการอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ๕. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ มีประสิทธิภาพเพื่อให้ งานสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างแท้จริง ๖. แยกเรื่องส่วนตัวออกจากการปฏิบัติหน้าที่	๑. ปฏิเสธ บ่ายเบี่ยง เกี่ยงงานในการ ปฏิบัติหน้าที่ และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มาขอรับบริการ ๒. ประพุดหรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรี และภาพลักษณ์ของตนเอง และราชการ ๓. ปฏิเสธ ละเลย หรือเพิกเฉยในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือบรรเทาทุกข์ให้แก่ประชาชน ๔. แสดงพฤติกรรมซึ่งมีนัยเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ๕. กระทำการอันส่อไปในทางที่อาจตีความได้ว่าเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ ส่วนรวม

๕. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ข้อควรทำ (Do's)	ข้อไม่ควรทำ (Don't)
๑. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ มุ่งมั่น ขยันอดทนเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ปราศจากข้ออ้างใด ๆ ๒. ยืนหยัด ยอมรับข้อผิดพลาดของงานในหน้าที่ พร้อมแก้ปัญหาและอุปสรรคให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ๓. ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักราชการ กฎหมายระเบียบ แนวทางที่ถูกต้อง ทำงานเป็นระบบ มีความละเอียด รอบคอบ ๔. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ โดยยึดประโยชน์ราชการ กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวทางที่ถูกต้องและปฏิบัติด้วยความระมัดระวัง ไม่ประมาท เพื่อให้เกิดผลสำเร็จ ๕. แสดงอุปนิสัยรักความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งในงานและสภาวะแวดล้อม เช่น การจัดระเบียบโต๊ะทำงาน บริเวณหน่วยงาน/สถานที่ทำงาน ๖. ตรวจสอบ ตรวจสอบความถูกต้องของงานให้ตรงกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ต้องการปฏิบัติ	๑. เพิกเฉย ขาดความมุ่งมั่น ตั้งใจ หรือไม่ใส่ใจในภารกิจหรืองานที่ได้รับ มอบหมาย ๒. แสดงพฤติกรรมปกปิดความผิดพลาดเพื่อไม่ให้บุคคลอื่นหรือผู้บังคับบัญชารับรู้ถึงความผิดพลาดอันจะนำมาซึ่งความรับผิดชอบในงาน ๓. แสดงพฤติกรรมหลบเลี่ยงงานเมื่อมีปัญหาอุปสรรคซึ่งอาจจะเป็นการ หลบหลีกงาน เบี่ยงเบนความสนใจเพื่อไม่ต้องรับรู้ไม่แสดงตัว หรือไม่ ต้องรับผิดชอบในงาน ๔. ปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความ รอบคอบในการปฏิบัติงาน ลัดหรือข้ามขั้นตอน ๕. ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยึดหลักราชการ กฎหมาย ระเบียบ และแนวทางที่ถูกต้อง ๖. ไม่ตรวจสอบ ตรวจสอบงานขั้นตอน กระบวนการปฏิบัติงาน

ข้อควรทำ (Do's)	ข้อไม่ควรทำ (Don't)
๗. มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีการวางแผนทำงานที่ได้รับมอบหมาย ลดการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายทันต่อเวลาและสถานการณ์รวมทั้งใช้ทรัพยากร และงบประมาณของทางราชการอย่างประหยัดและคุ้มค่า ๘. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับงานในหน้าที่ เพื่อให้งานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ๙. มุ่งพัฒนางานและรักษามาตรฐานการทำงานที่ดีโดย พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีระบบ มีการทำงานเป็นทีมเลือกใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างเหมาะสม ๑๐. ส่งเสริมความสามัคคีในรูปแบบต่าง ๆ โดยการให้ ความรู้ หรือฝึกอบรม รวมทั้งมีการติดตามช่วยเหลือ ส่งเสริมความสามัคคีในที่ต่าง ๆ ๑๑. รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนาการปฏิบัติงานและปฏิบัติตน ๑๒. เข้ารับการฝึกอบรม ศึกษา หาความรู้ศึกษาดูงานใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ๑๓. ทบทวนวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบถึงข้อผิดพลาดและหาวิธีแก้ไข รวมทั้งติดตามรับฟังข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	๗. แสดงพฤติกรรมข่มขู่คนอื่นไม่ให้มายุ่งในงานของตนทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ยอมมอบหมายงานหรือเพื่อนร่วมงานไม่ยอมทำงานร่วมด้วย จึงไม่ได้รับผิดชอบในงาน ๘. หาทางบ่ายเบี่ยง ปฏิเสธการปฏิบัติงาน และใช้จ่าย งบประมาณเกินความจำเป็น ๙. ปฏิบัติงานตามความเคยชินในวิธีการหรือรูปแบบเดิมโดยไม่มีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ๑๐. ปฏิเสธการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงาน ๑๑. กระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งและแตกความสามัคคีในหน่วยงานหรือเสื่อมเสียภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร ๑๒. แสดงกิริยาวาจา หรืออาการลบหลู่ ดูแคลน ด้อยค่าและไม่ให้เกียรติผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง ๑๓. ปฏิเสธละเลย หรือเพิกเฉยในการแก้ไขข้อบกพร่องข้อผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน

๖. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

ข้อควรทำ (Do's)	ข้อไม่ควรทำ (Don't)
๑. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและเที่ยงธรรม ตลอดจนละเว้นจากการใช้อคติ ได้แก่ ความรัก ความโกรธ ความกลัว ความหลง มาประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ๒. ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ และผู้เกี่ยวข้องอย่างให้เกียรติ เต็มใจ สุภาพ ปราศจากอคติ ดูแลผู้รับบริการให้ได้รับประโยชน์และความพึงพอใจสูงสุด ๓. รับฟังความคิดเห็นพร้อมที่จะชี้แจง และอธิบายเหตุผลให้แก่ผู้รับบริการ ประชาชน และผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง ๔. วางตัวเป็นกลางทางการเมือง	๑. เลือกปฏิบัติโดยอาศัยเหตุของความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ สภาพร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจสังคม และความเชื่อทางการเมือง ๒. แสดงกิริยาอาการหรือพฤติกรรม ไม่ให้เกียรติต่อผู้รับบริการ และผู้เกี่ยวข้อง หรือให้บริการด้วยความไม่เต็มใจ อันอาจจะเป็นเหตุให้เสื่อมเสียภาพลักษณ์ของตนเองและราชการ ๓. แสดงกิริยา วาจา หรืออาการในเชิงลบหลู่ดูแคลนต่อผู้รับบริการและปฏิเสธการแก้ปัญหาแก่ผู้รับบริการ ๔. สนับสนุนหรือชี้แนะให้ประชาชนเลือกข้างพรรคการเมืองและใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อประโยชน์ต่อพรรคการเมืองหรือนักการเมือง

๗. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ข้อควรทำ (Do's)	ข้อไม่ควรทำ (Don't)
๑. ดำรงตนเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดี โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพระบรมราโชวาทมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและดำเนินชีวิต ๒. ดำรงตนตามหลักคำสอนทางศาสนา และนำหลักธรรมตามศาสนาที่ตนเคารพนับถือ มาประกอบการปฏิบัติหน้าที่ราชการและยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ๓. ยืนหยัดการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามหลักวิชา และจรรยาวิชาชีพด้วยความกล้าหาญ ๔. มีส่วนร่วมในการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงามของสังคมไทย เช่น การแต่งกายด้วยผ้าไทย การเข้าร่วมในเทศกาลต่าง ๆ ๕. ปฏิบัติตนด้วยความสุภาพ และเต็มใจ ๖. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาคใช้เหตุผลในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ๗. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบโดยคำนึงถึงผลกระทบทางสังคม สร้างความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ	๑. ปฏิบัติตนด้วยกิริยาอาการหรือ วาจาในลักษณะที่ไม่ให้เกียรติผู้อื่น หรือผู้รับบริการ ๒. ปฏิบัติตนด้วยกิริยาวาจาหรือ อาการในเชิงลบหลู่ดูแคลนหรือด้อย ค่าศาสนาใดศาสนาหนึ่ง ๓. ละทิ้ง เพิกเฉย บ่ายเบี่ยงการปฏิบัติหน้าที่ ๔. ไม่แสวงหาความรู้ในการพัฒนานตนเอง ๕. บ่ายเบี่ยงไม่ให้ความร่วมมือ หรือไม่เข้าร่วมงานวัฒนธรรมประเพณีไทย ๖. ด้อยค่าความเป็นไทยหรือก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของสังคมไทย ๗. แสดงกิริยาอาการหรือวาจาที่ไม่ให้เกียรติต่อผู้รับบริการ ๘. แสดงอารมณ์ในการตัดสินใจแก้ปัญหาในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการ ๙. ปฏิเสธ ละเลย เพิกเฉยในการปฏิบัติหน้าที่หรือให้บริการแก่ผู้รับบริการ

๘. เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คำนึงถึงสิทธิเด็ก และยอมรับความแตกต่างของบุคคล

ข้อควรทำ (Do's)	ข้อไม่ควรทำ (Don't)
๑. ไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการดูถูกเหยียดหยาม จนเป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมเสียเกียรติ และศักดิ์ศรี ของผู้เรียน ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ หรือผู้เกี่ยวข้อง ๒. ประพฤติตนด้วยความสุภาพ ทั้งกาย วาจา ใจ และรับฟัง ความคิดเห็น พร้อมทั้งชี้แจงและอธิบาย เหตุผล ๓. ไม่แสดงกิริยาอาการหรือใช้ถ้อยคำข่มขู่ คุกคาม หรือมีพฤติกรรมที่มีลักษณะคุกคามทางเพศ ๔. ให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน คุ้มครอง ผู้เรียน ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ หรือผู้เกี่ยวข้องจากภัยอันตรายที่เกิดขึ้นจากการล้อเลียน รวมถึงการแสวงหาประโยชน์จากผู้เรียนทุก รูปแบบ ๕. ไม่นำความแตกต่างของผู้เรียน ผู้รับบริการ ผู้ร่วมงานผู้รับบริการ หรือผู้เกี่ยวข้องมาล้อเลียนหรือ ให้ความความอับอายหรือเกิด ผลกระทบต่อจิตใจ ๖. ไม่ให้ร้ายต่่าวากลั่นแก่งอแงข่มเหง รังแก ผู้เรียน ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ หรือผู้เกี่ยวข้อง ๘. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องเข้ามามี ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อ อนาคตของผู้เรียน	๑. กระทำการใด ๆ อันเป็นการดูถูกเหยียดหยาม เป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้เรียน ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ หรือผู้เกี่ยวข้อง ๒. ประพฤติตนไม่สุภาพ ไม่ตั้งใจ ขาดความเมตตา ๓. แสดงกิริยาอาการหรือพฤติกรรมอันมีลักษณะ เป็นการคุกคามทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศ การค้ามนุษย์และการแสวงหาประโยชน์ทุกรูปแบบ ๔. ปฏิเสธ ละเลย หรือเพิกเฉยไม่ให้ความ ช่วยเหลือต่อผู้เรียน ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ หรือผู้เกี่ยวข้องที่ถูกล้อเลียน ๕. แสดงพฤติกรรมใด ๆ ที่ทำให้เกิดความอับอาย หรือเกิดผลกระทบต่องจิตใจของผู้เรียน ผู้รับบริการ ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้อง ๖. แสดงพฤติกรรมไม่ให้เกียรติ ว่าร้ายกลั่นแกล้ง ข่มเหง ๗. ปิดโอกาสของผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องในการรับ ฟังความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่ออนาคตของผู้เรียน